

YÖNETMELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

**EV VE SÜS HAYVANLARININ TİCARİ OLMAYAN HAREKETLERİNDE
UYGULANACAK HAYVAN SAĞLIĞI ŞARTLARINA
DAİR YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; insan ve hayvan sağlığının korunmasını sağlamak ve türe özgü hayvan hastalıklarının yayılması riskini azaltmak için ev ve süs hayvanlarının ticari olmayan hareketlerinde uygulanacak hayvan sağlığı şartları ve yapılacak kontrollere dair usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, ev ve süs hayvanlarının ülke içerisindeki hareketleri, Türkiye’den diğer ülkelere hareketleri ile diğer ülkelerden Türkiye’ye hareketlerinde uygulanacak hayvan sağlığı şartları ile ilgili usul ve esasları kapsar.

(2) 27/9/1994 tarihli ve 4041 sayılı Kanunla uygun bulunan Nesli Tehlikede Olan Yabanî Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme ve taraf olunan ekleri kapsamındaki türlerin korunmasına yönelik kurallar, hayvan sağlığı şartları ile ilgili olmayan, bazı tür ve ırkların hareketlerinin kısıtlanmasına ilişkin mevzuat hükümleri saklıdır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 34 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

(2) Bu Yönetmelik, Avrupa Birliğinin Pet Hayvanlarının Ticari Olmayan Hareketlerinde Uygulanan Hayvan Sağlığı Şartlarına Dair 998/2003 sayılı Konsey Tüzüğü ve 2004/824/EC sayılı Köpek, Kedi ve Gelinciklerin Üçüncü Ülkelerden Topluğa Ticari Olmayan Hareketleri İçin Model Sağlık Sertifikasına Dair Komisyon Kararına paralel olarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- Belge kontrolü: Veteriner sağlık sertifikası ve sevkiyata eşlik eden diğer belgelerin kontrolünü,
- CITES: 27/9/1994 tarihli ve 4041 sayılı Kanunla uygun bulunan Nesli Tehlikede Olan Yabanî Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme ve taraf olunan eklerini,
- Ev ve süs hayvanı: Sahiplerinin ya da sahipleri adına sorumluluğunu almış kişilerin yanında bulunan, üçüncü bir şahsa satışı ya da devredilmesi amaçlanmayan arılar, kabuklu hayvanlar ve kümes hayvanları haricindeki omurgasızlar, amfibik hayvanlar, köpek, kedi, gelincik, süs balıkları, sürüngen, kemirgen, evcil tavşan ve tüm kuşları,
- Fiziksel kontrol: Numune alma ve laboratuvar testlerini de içeren sevkiyatın kendisi üzerinde yapılan kontrolü,
- Giriş: Malların Türkiye Gümrük Bölgesine ve serbest bölgelere girişi, ithalatı ve transit rejimine tabi tutulmasını,
- Hareket: Ev ve süs hayvanlarının ülke içi hareketlerini, Türkiye’den başka bir ülkeye veya başka bir ülkeden Türkiye’ye girişlerini veya tekrar girişlerini,
- Kimlik kontrolü: Veteriner sağlık sertifikası ve ilgili mevzuatta belirlenmiş sevkiyata eşlik eden diğer belgelerde beyan edilen bilgilerle sevkiyatın birbirini tutup tutmadığını anlamak amacıyla görsel olarak yapılan kontrolü,
- Merkezi Yetkili Makam: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,
- Pasaport: Ev ve süs hayvanını açık olarak tanımlayan ve bu Yönetmelik çerçevesinde kontrol edilecek hususlara ilişkin ev hayvanının durumunu belgeleyen belgeyi,
- Resmî veteriner hekim: Bu Yönetmelikteki görevleri Bakanlık adına yapan Bakanlık personeli veteriner hekimi,
- Veteriner kontrolü: Veteriner sınır kontrol noktası müdürlüğünde veya veteriner sınır kontrol noktasının bulunmadığı yerlerde Bakanlık il müdürlüklerinde, Merkezi Yetkili Makam tarafından yetkilendirilen ilgili personel tarafından, hayvan ve insan sağlığını doğrudan veya dolaylı olarak korumak amacıyla yürütülen belge, kimlik ve fiziksel kontrolleri kapsayan her türlü resmî kontrolü,

j) Veteriner sağlık sertifikası: Bu Yönetmelik kapsamındaki ev ve süs hayvanlarının Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında sağlık şartlarına uygun olduğunu gösteren, resmî veteriner hekim tarafından düzenlenen belgeyi,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Kimliklendirme

MADDE 5 – (1) Ek-1’de yer alan hayvan türlerinden kısım A ve kısım B’de sıralanan hayvan türlerinin, açıkça okunabilir bir dövme ya da elektronik bir kimliklendirme sistemi (mikroçip) sistemlerinden biri ile tanımlanmış olması gerekir.

(2) Hayvanın elektronik kimliklendirme sistemi ile kimliklendirilmesi durumunda, okuyucunun (transponder) Ek-1’in (A) bölümündeki hükümlere uygun olması gerekir. Aksi takdirde hayvan sahibi ya da sahibi adına hayvandan sorumlu olan kişi, yapılacak resmî kontrollerde hayvanın kimliğini tespit etmeye yarayacak okuyucuyu temin etmek zorundadır.

(3) Hayvanın kimliği, hayvan sahibinin adını ve adresini belirleyen ayrıntıları içerir.

Kuduz aşısı

MADDE 6 – (1) Kuduz aşılması ve periyodik aşılama, Ek-1’in (B) bölümüne uygun olarak yapılır.

Kuduz aşısı kontrolü

MADDE 7 – (1) Yetkili bir veteriner hekim tarafından son kuduz aşılamasından en az 30 gün sonra alınan kan serumu örneği, Avrupa Birliği tarafından kuduz hastalığı testi için onaylanmış bir laboratuvara anti-kuduz antikor titrasyon testi için gönderilir. Nötralize edici antikor titresini en az 0,5 UI/ml. olarak veya eşdeğer düzeyde ölçülür.

(2) Laboratuvar test ücretleri ev ve süs hayvanlarının sahipleri tarafından karşılanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Ev ve Süs Hayvanlarının Hareketleri

Ülke içerisindeki hareket

MADDE 8 – (1) Ev ve süs hayvanlarının sahipleri, seyahat ederken yanlarında eşlik eden ev ve süs hayvanlarına ait bir kimlik belgesi taşıy ve yetkili makamlar tarafından sorulması durumunda, hayvana ait kimlik belgesini sunar.

Türkiye’den diğer ülkelere hareket

MADDE 9 – (1) Ev ve süs hayvanlarının Türkiye’den diğer ülkelere hareketleri, hayvanın gideceği ülkenin ulusal mevzuatına tabidir.

(2) Hayvan sahibi, varış ülkesinin yetkili makamına veya ülkenin Türkiye’de bulunan temsilciliğine gereken bilgileri hareket tarihinden en az 6 ay önce danışır.

(3) Temin edilen bilgiler, hayvana ilişkin istenen kan testi, veteriner sağlık sertifikası gibi sağlık şartlarının yerine getirilmesi için derhal hayvanın çıkış yapacağı ilgili veteriner teşkilatına bildirilir ve gerekli işlemler yapılır.

Ev ve süs hayvanlarının Türkiye’ye hareketleri

MADDE 10 – (1) Türkiye’ye kedi, köpek ve gelinciklerin yolcu beraberinde girişı, ancak Bakanlık tarafından belirlenmiş olan giriş kapılarından gerçekleşebilir. Kedi, köpek ve gelincikler;

a) 5 inci madde hükümlerine uygun olarak kimliklendirilmiş olur.

b) 6 ncı madde hükümleri doğrultusunda kuduz hastalığına karşı aşılanmış olur.

c) Hareketlerinden 3 ay önce ve son kuduz aşılamasından en az 30 gün sonra yetkili bir veteriner hekim tarafından alınan kan serumu örneklerinde antikor titrasyon testi, 7 nci madde hükümlerine uygun olarak yapılır ve hayvanın kabul edilebilir anti-kuduz antikor titresine sahip olduğunu gösterir sonuç raporu Türkiye giriş gümrüğüne sunulmak üzere temin edilir.

ç) Kuduz antikor titrasyon testi, kabul edilebilir anti-kuduz antikor titresine sahip olduğu pasaportunda belirtilen ve kuduz hastalığına karşı aşılama düzenli ve 6 ncı maddeye uygun olarak aşılanan hayvanlar için tekrar talep edilmez.

d) Türkiye menşeli olan ev ve süs hayvanının, başka bir ülkeye gidip tekrar dönmesi durumunda; Türkiye’den hareketinden önce alınmış ve kabul edilebilir anti-kuduz antikor titresine sahip olduğunu gösterir sonuç raporu varsa, (c) bendinde geçen 3 aylık süre koşulu aranmaz.

e) Ev ve süs hayvanının menşe ülke veteriner servisi tarafından düzenlenmiş ve onaylanmış Ek-2’de örneği verilen bir veteriner sağlık sertifikasına sahip olması gerekir.

f) Ev ve süs hayvanlarına, yetkili bir veteriner hekimce verilen pasaport eşlik eder. Bu pasaportun, yetkili bir veteriner hekim tarafından uygulanmış olan kuduz aşısının 6 ncı madde hükümlerine uygunluğunu ve geçerlilik süresinin halen devam ettiğini, ayrıca türe özgü diğer hastalıklara karşı da aşı ve ilaç uygulamalarının yapıldığını doğrulaması

gerekir.

(2) Türkiye'ye 3 aylıktan küçük aşılammamış kedi, köpek ve gelinciklerin girişine, hayvanların getirildiği ülkenin kuduz hastalığına ilişkin hayvan sağlığı durumu göz önüne alınarak Bakanlığın belirlediği sağlık şartlarının karşılanması koşuluyla izin verilebilir.

(3) Ek-1'deki hayvan türlerinden kısım C'de yer alan hayvan türlerinin yolcu beraberinde ülkeye girişine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Resmî kontroller

MADDE 11 – (1) Türkiye'ye kedi, köpek ve gelinciklerin yolcu beraberinde girişine ilişkin resmî kontroller, ilgili gümrük müdürlüğü ile koordinasyon içerisinde yürütülür.

(2) Hayvan sahibi veya hayvandan sorumlu kişi, hayvanın bu Yönetmelikle belirlenen kuralları karşıladığını gösteren her türlü bilgi ve belgeyi resmî kontrollerden sorumlu otoritelere sunmak zorundadır.

(3) Yapılan kontroller sonucunda, bu Yönetmelik şartlarına uygun bulunmayan hayvanlar için, yetkili otorite resmî veterinerine danışarak;

a) Menşe ülkeye geri gönderir.

b) Mümkün olan durumlarda hayvanlar, gerekli hayvan sağlığı koşullarını karşılayıp karşılamadıklarının tespiti için gereken süre kadar karantina altında tutulur.

c) Geri gönderilmesi veya karantina altına alınarak izole edilmesi mümkün olmayan hayvanlar tazminatsız olarak itlaf edilir.

(4) Ev hayvanlarının ticari olmayan hareketlerinde uygulanan sağlık şartları ve ülkeye girişi ile ilgili koşullara ilişkin bilgiler, kamuya açık ve kolay ulaşılabilir olarak sunulur.

(5) Kontrollere ve karantinaya ilişkin tüm masraflar hayvan sahibine aittir.

Koruma önlemleri

MADDE 12 – (1) Bakanlık gerek gördüğünde ev ve süs hayvanlarının ülkeye girişlerinde, ilgili mevzuat hükümleri gereğince koruma önlemleri alır.

Elektronik kimliklendirme sistemi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 5 inci maddede belirtilen elektronik kimliklendirme sistemi ilgililerce 1/1/2013 tarihinden itibaren aranır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentleri yürürlüğe girinceye kadar konuyla ilgili mevcut hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmeliğin;

a) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentleri yayımı tarihinden üç ay sonra,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

EK-1

Hayvan Türleri

KISIM A

Köpekler

Kediler

KISIM B

Gelincikler

KISIM C

Omurgasızlar (arılar ve kabuklular hariç), tropik süs balıkları, amfibiler, sürüngenler.

Kuşlar: tüm türler (kümes hayvanları hariç)

(Kümes hayvanları, damızlık ya da tüketime yönelik et veya yumurta ya da av hayvanları tedariki için beslenen ya

da tutulan tavuk, hindi, beç tavuğu, ördek, kaz, bıldırcın, güvercin, sülün, keklik ve devekuşu anlamına gelir.)

Memeliler: kemirgenler ve evcil tavşanlar.

A) KİMLİKLENDİRME İLE İLGİLİ TEKNİK ŞARTLAR

Standart elektronik kimliklendirme sistemi, yalnızca okunabilir özellikte pasif radyo frekanslı kimliklendirme aletidir. (transponder) Bu aletin;

1) ISO 11784 standardına uygun ve HDX veya FDX-B teknolojilerine sahip olması gerekir.

2) ISO 11785 standardına uygun bir okuyucu tarafından okunabilir olması gerekir.

B) KUDUZ HASTALIĞINA KARŞI AŞILAMA İLE İLGİLİ TEKNİK ŞARTLAR

Kuduz aşılması, aşağıdaki şartların karşılanması halinde geçerli kabul edilir.

1) Kuduz aşısı;

a) Modifiye edilmiş canlı bir aşı olamaz ve aşağıdaki kategorilerden birinde yer alır.

(i) Beher dozda en az bir antijenik ünite içeren inaktive bir aşı.

(ii) Canlı virüs vektöründe kuduz virüsünün bağışıklık glikoproteinini gösteren rekombine bir aşı.

b) Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatının (OIE) yayımladığı, Kara Hayvanlarında Kullanıma Mahsus Aşılar ve Teşhis Testleri Kılavuzuna uygun olur.

2) Kuduz hastalığına karşı yapılmış bir aşılama, ancak aşağıdaki şartların karşılanması halinde geçerli kabul edilir.

a) Pasaportun veya hayvan sağlığı sertifikasının ilgili bölümünde belirtilen tarihte yapılmış olmalıdır.

b) Paragraf (a)'da belirtilen tarih, pasaportun veya hayvan sağlığı sertifikasının ilgili bölümünde belirtilen mikroçip uygulama tarihinden erken bir tarih olamaz.

c) Onaylı aşının yapıldığı ülkede, kuduz aşısı için verilen pazarlama ruhsatına ait teknik şartnameye uygun olarak, ilk aşılama için imalatçı tarafından uyulması önerilen aşılama protokolünün tamamlanmasının üzerinden en az 21 gün geçmiş olmalıdır.

ç) Onaylı aşının yapıldığı ülkede, kuduz aşısı için verilen pazarlama ruhsatına ait teknik şartnamede belirtildiği üzere, aşılamanın geçerlilik süresi pasaportun veya hayvan sağlığı sertifikasının ilgili bölümünde yetkili veteriner hekim tarafından işlenmiş olmalıdır.

d) Rapel aşılama, önceki aşılamanın geçerlilik süresi içinde yapılmadığı takdirde, "ilk aşılama" olarak kabul edilir.

EK-2

YOLCU BERABERİ KEDİ/ KÖPEK/ GELİNCİKLERİN TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE TİCARİ OLMAYAN HAREKETLERİNDE ORJİN VE VETERİNER SAĞLIK SERTİFİKASI
VETERINARY HEALTH AND ORIGIN CERTIFICATE OF CATS/ DOGS/ FERRETS WITH THE PASSENGER INTENDED TO MOVEMENTS TO THE REPUBLIC OF TURKEY

Hayvanın sevk edildiği ülke/ Country of dispatch of the animal: _____		
Sertifikanın seri numarası/ Serial number of the certificate: _____		
I. Hayvan Sahibinin/ Responsible Person Accompanying the Animal		
Adı/ First name :	Soyadı/ Surname :	
Adresi/ Address :		
Posta Kodu/ Postcode :	Şehir/ City :	
Ülke/ Country :	Telefon/ Telephone :	
II. Hayvanın Tanımı/ Description of the Animal		
Türü/ Species :	Irkı/ Breed :	
Cinsiyeti/ Sex :	Renk ve İşaretler/ Colour and type:	
Doğum Tarihi/ Date of birth :		
III. Hayvanın Kimliği/ Identification of the animal		
Mikro-çip No/ Microchip number :		
Mikro-çipin Yeri/ Location of microchip :	Mikro-çip yapıldığı tarih/ Date of microchipping :	
Dövme No/ Tattoo number :	Dövme yapıldığı tarih/ Date of tattooing :	
IV. Kuduz Hastalığına Karşı Aşılama/ Vaccination against Rabies		
Aşının adı ve Üretici/ Manufacturer and name of vaccine :		
Parti No/ Batch Number :	Aşılama Tarihi/ Vaccination Date:	Geçerlilik Süresi/ Valid until :
V. Kuduz Hastalığında serolojik testler (talep edildiğinde)/ Rabies serological test(When required)		
<p>Ben, ...(gün/ay/yıl) tarihinde hayvandan alınan kan örneğinde Avrupa Birliği tarafından onaylanmış bir laboratuvarında yapılmış olan bir serolojik teste ait ve anti-kuduz antikor titresinin 0,5 IU/ml veya daha yüksek olduğunu belgeleyen resmi kayıtları gördüm./ I have seen an official record of the result of a serological test for the animal, carried out on a sample taken on(dd/mm/yyyy) ....., and tested in an EU-approved laboratory, which states that the rabies neutralising antibody titre was equal to or greater than 0.5 IU/ml.</p>		

Resmi Veteriner Hekim veya yetkili otorite tarafından yetkilendirilmiş Veteriner Hekim(yetkilendirilmiş)

veteriner hekim ise bir sonraki bölümde Yetkili Otorite bunu onaylamak durumundadır.)(* / Official Veterinarian or Veterinarian authorised by the competent authority(in the latter case, the competent authority must endorse the certificate)(*)

Adı Soyadı/ First Name,Surname :	İMZA, TARİH&MÜHÜR/ SIGNATURE, DATE&STAMP
Adres/ Address :	
Posta kodu/ Postcode :	
Şehir/ City :	
Ülke/ Country :	
Telefon/ Telephone :	
(*)Uygun olarak siliniz/Delete as applicable	

Yetkili otorite tarafından onaylama(Resmî Veteriner tarafından onaylanmış ise gerekli değil)/ Endorsement by the competent authority(Not necessary when the certificate is signed by an official veterinarian)
TARİH&MÜHÜR/ DATE&STAMP :

VI. Kene Enfestasyonu Tedavisi (talep edildiğinde)/ Tick Treatment(when required)
Ürünün ve imalatçısının adı/ Manufacturer and name of product :
Tedavinin uygulandığı tarih ve uygulama saati(gg/aa/yy+saat)/ Date and time of treatment(dd/mm/yy+24-hour clock)

Veteriner Hekimin adı/ Name of veterinarian :	İMZA, TARİH&MÜHÜR/ SIGNATURE, DATE&STAMP
Adres/ Address :	
Postakodu/ Postcode :	
Şehir/ City :	
Ülke/ Country :	
Telefon/ Telephone :	

VII. Ekinokok ozis Tedavisi(talep edildiğinde) / EchinococcusTreatment(when required)	
Ürünün ve imalatçısının adı/ Manufacturer and name of product :	
Tedavinin uygulandığı tarih ve uygulama saati(gg/aa/yy+saat)/ Date and time of treatment(dd/mm/yy+24-hour clock)	
Veteriner Hekimin adı/ Name of veterinarian :	
Adres/ Address :	İMZA, TARİH&MÜHÜR/ SIGNATURE, DATE&STAMP

Postakodu/ Postcode :	
Şehir/ City :	
Ülke/ Country :	
Telefon/ Telephone :	

Notlar/ Notes for guidance

1. **Sertifika üzerinde herhangi bir giriş yapılmadan önce hayvanın kimliği doğrulanır./** Identification of the animal (tattoo or microchip) must have been verified before any entries are made on the certificate.
2. **Kullanılan kuduz aşısı OIE standartlarına uygun olarak üretilen inaktive edilmiş bir aşı olmalıdır./** The rabies vaccine used must be an inactivated vaccine produced in accordance with OIE standards.
3. **Sertifika, resmî veteriner hekimin imzalaması ya da yetkili otoritenin onayı sonrasında 4 ay süreyle, veya Bölüm IV'te belirtilen aşının geçerlilik tarihine kadar geçerlidir, en önce olan esas alınır./** The certificate is valid for four months after signature by the official veterinarian or endorsement by the competent authority, or until the date of expiry of the vaccination shown in Part IV, whichever is earlier.
4. **Bu sertifika beraberinde, hayvanın kimlik bilgileri, aşılama bilgileri ve serolojik test sonuçları dahil, destekleyici belgeler veya bunların onaylı kopyaları bulundurulur./** This certificate must be accompanied by supporting documentation, or a certified copy thereof, including the identification details of the animal concerned, vaccination details and the result of the serological test.